

CANTEIRAS, MINICENTRAIS E PARQUES EÓLICOS XERAN UNHA FORTE
ALARMA SOCIAL

A SUBASTA DA NOSA NATUREZA

Xosé Benito Reza*

M. Soto

Vai facer xa un ano que un grupo de amigos fomos convidados pola editorial Ir Indo para conmemorar o seu 15º aniversario. E con tal motivo alumeamos entre todos un libriño - cecais algo pretencioso - chamado GALICIA 2020. Con algúns apuntamentos de última hora velaí un chisco daquela miña achega para tal evento.

De entre os sectores de maior patente afeción ao medio ambiente está o mineiro. Galicia neste sector e no da pedra ornamental é unha rexión punteira a nivel mundial, con Porriño e a cunca do Sil como principal referente... é sen dúbida un pilar de primeira orde na economía galega... Sen embargo, tamén é evidente que este sector, polo tipo de aproveitamento duns recursos naturais non renovables, pola ubicación e dispersión xeográfica das explotacións, pola incidencia da actividade no contorno durante a vida útil da canteira, é tamén hoxe o máis agresivo e impactante co medio natural galego. Un sector en clara confrontación coa protección do medio ambiente, onde a análise e exploración de alternativas e a adopción de medidas correctoras minimizadoras do impacto ambiental son difficilmente asumibles polo sector precisamente pola dimensión e repercusión social e económica que ten a nivel do noso país -só o subsector da lousa

dá 3.000 empregos directos e 10.000 indirectos-, e por iso a actividade necesita de medidas decididas para o seu regulamento e control... Na actualidade o inmobilitismo da administración e a resistencia do sector fronte a adopción de medidas que necesariamente suporán un incremento nos custos de explotación son un obstáculo importante para a corrección de impactos e a integración paisaxística das canteiras.

Se eu facía fincapé na necesidade de contar con pactos ambientais que garantisen a continuidade das explotacións pero que asegurasen tamén a adopción de medidas correctoras durante a fase de funcionamento e contemplasen as operacións extractivas como usos transitorios do territorio e non terminais, necesitados dun reacondicionamento final, semella que cando menos na zona pizarreira algo se está a mover neste senso, por canto xa foi anunciado oficialmente o tan devecido Pacto Ambiental.

Sen embargo, é hoxe o sector enerxético o que está a xerar máis alarma social e fervenzas de tinta nos medios de comunicación. A política do Plano Enerxético Nacional para 1991-2000 ía dirixida efectivamente á procura do difícil equilibrio entre os diferentes obxectivos a conseguir: Potenciación dos recursos autóctonos, diversifica-

ción, minimización de custos, e protección ambiental, en particular de cara á promoción de enerxías renovables. Malia o dito este obxectivo xeral está moi lonxe de acadarse na situación actual. A política de minicentrais hidroeléctricas, baseada en primeira instancia nos obxectivos anteriormente expostos, presupón a construción de preto de 300 destas instalacións na nosa comunidade... cun apoio político e económico nada desprezable por parte das institucións autonómicas e estatais. Supoñío que ningúén dubida en principio da bondade dos obxectivos sinalados, sen embargo, á vista da importante produción enerxética xerada nos grandes encoros galegos xestionados por Unión Fenosa, Endesa, ou Iberdrola durante tantos anos, á vista dos estragos ambientais producidos por estes últimos nos ríos do noso país -outrora moitos salmoneiros-, pregúntase un necesariamente se en verdade estes innumerables proxectos son tan beneficiosos, e se en verdade é preciso que a sociedade galega teña que asumir no futuro tódolos custos ambientais derivados da súa implantación... Evidentemente son moitos e variados os impactos orixinados na produción hidroeléctrica.... Galicia non pode asumir na magnitude que se pretende os impactos xerados nestes aproveitamen-

tos hidroeléctricos que non suporán máis aló do 5% da nosa produción enerxética, por moito que o recén presentado Libro Branco da Enerxía de Galicia aposte polas renovables e polo aproveitamento dos recursos propios...

Semella que imos avanzando paseño pero con firmeza. As institucións xa non poden alegar que o problema ambiental derivado das hidroeléctricas sexa tan só unha tema sen fundamento dos ecoloxistas: intelectuais galegos como os do Foro Luces de Galicia, profesores de varios departamentos das nosas universidades, catedráticos como Juan José Moralejo ou o Premio Nacional de Medio Ambiente Pedro Brufau Curiel, moitas asociacións veciñais e sociedades de pescadores, varios medios de comunicación, e incluso técnicos da propia administración autonómica, están a rexeitar diariamente a espoliación deste ben público sen que en ningún caso Galicia se vexa debidamente compensada por tan xeneroso –e ambientalmente desastroso- sacrificio a prol da produción enerxética española. O propio Presidente do Instituto Enerxético de Galicia, Juan Caamaño, recoñecía, nunha entrevista do 19 de novembro do pasado ano que: "La inci-

dencia de las minicentrales en la producción gallega es mínima, a penas un 1,3 % del total... y aunque en materia energética nunca sobren las contribuciones, la cifra es irrelevante" ¡Non así, por suposto, a importancia dos seus impactos!

Os Parques Eólicos son hoxe outro cabalo de batalla que resoa estrepitosamente polos despachos e serras da nosa terra... Segundo as pautas establecidas no "Libro Branco das Enerxías Renovables", a Comisión Europea propuxo como obxectivo no horizonte do ano 2010 que o 12% da enerxía primaria consumida nos estados da Unión sexa de orixe renovable. Neste marco o Consello Galego de Medio Ambiente dictamina favorablemente o Plan Eólico de Galicia... o que supón chegar ao 15%. Agora ben, para as eólicas estamos de novo, con certas matizaciones, no caso anterior das minicentrais hidroeléctricas. Co mapa de Galicia á vista non hai serra galega que se prece de selo que non teña previsto un parque eólico por riba da chepa. Xa dende o primeiro intre atopámonos con posturas claramente confrontadas como aconteceu co proxecto a ubicar na Serra do Xistral... En cada caso haberá que ana-

lizar e avaliar polo miúdo o emprazamento de cada elemento, o seu impacto, os valores naturais do territorio, a localización dos hábitats de interese detectados.... O respetabilísimo don Isaac Díaz Pardo apunta a propósito das eólicas que "é unha das operacións más escandalosas que se están a montar en Galicia con gran cabreo dos más importantes xeógrafos e arquitectos-paisaxistas da Galiza e de fóra..." e que "o recurso más valioso que é a enerxía, que era nosa, ficará xa toda ela en mans foráneas".

A avaliación do impacto ambiental é, hoxe por hoxe, o mellor instrumento para asegurar a compatibilidade dos proxectos. Todos, ou "case todos", desexamos, encarecidamente, que se racionalice a esperpéntica subasta que se está a facer dos nosos ríos, das nosas paisaxes, dos nosos recursos; que se comecen a cumplir eficazmente, sen máis demora, as medidas propostas nos dictames ambientais con tódalas súas consecuencias.

* Xosé Benito Reza é Enxeñeiro de Montes e Ex-Xefe do Servicio de Conservación da Biodiversidade da Consellería de Medio Ambiente

Aquagest

"Calidade da auga e do medio ambiente"

Traballamos día a día en Galicia, desde fai máis de 25 anos, cos melhores recursos humanos e tecnoloxía punta para dispor de auga boa e suficiente, aproveitándoa ó máximo e devolvendoa á natureza limpa e útil

A XESTIÓN DAS AUGAS É O NOSO LABOR

